

Arvestrid blev den økonomiske baggrund for Møltrup Optagelseshjems oprettelse

Møltrup ville sikkert stadig have fungeret som et almindeligt landbrug i dag, hvis ikke klædefabrikanten fra Odense, Morten Vilhelm Brandt, i 1912 havde doneret fængselspræsten fra Vridsløselille Statsfængsel, Johannes Munck, et beløb på 100.000 kroner, så han kunne købe den gamle herregård i det vestjyske for at realisere sin drøm om at oprette et kristent hjem for hjem- og venneløse mænd.

Møltrups gårdsplads med et par af mændene. Foto: Møltrup Arkiv.

Hvem var manden?

Forhistorien til Brandts Klædefabrik er, at i 1792 køber farver Jens Brandt et mindre farveri i Odense, og for at forretningen skulle have en fremtid, blev hans barnebarn, Morten Kisby Brandt, allerede som 13-årig sendt i farverlære i København. Efter endt uddannelse trængte den unge mand åbenbart til at få lidt luft under vingerne, så derfor tog han som 19-årig på valsen i Tyskland, hvor han var i en periode, inden han vendte hjem til Odense for at arbejde i familiens farveri.

Farveriet, som oprindeligt lå i Vestergade 73 i Odense, farvede det spundne garn, som omegnens bønder indleverede til firmaet. Efter indfarvningen hentede bønderne deres garn igen. Efter hjemkomsten forestod et større arbejde for kvinderne, som blandt andet vævede klæde af det.

Morten Kisby Brandt viste sig efter overtagelsen af firmaet at være en driftig og ihærdig mand. Efter få år i branchen blev han anset for at være én af de mest velhavende borgere i Odense.

På et tidspunkt i midten af 1840'erne blev han gift og fik sammen med hustruen tre børn. Det var sønnerne Søren Christian Brandt (født i 1847) og Morten Vilhelm Brandt (født i 1854) samt senere en datter.

De to sønner blev naturligt nok uddannet inden for farverivirksomhed. Men på et tidspunkt ønskede man fra ledelsens side at udvide fabrikkens aktiviteter til også at omfatte klædefabrikation. Derfor blev de to sønner sendt til Tyskland for at uddanne sig på dette felt. Efter hjemkomsten og endt uddannelse med tilført ny viden, kom der gang i klædefabrikationen i 1869.

I de følgende år udviklede firmaet sig så godt under de to brødres ledelse, at det blev én af Odenses førende industrivirksomheder.

Men som det mange gange sker, når der er flere, der skal bestemme, så blev de to brødre uenige om driften af foretagendet. Derfor blev fabrikken i 1897 omdannet til et aktieselskab under navnet A/S Brandts Klædefabrik. Aktierne blev imidlertid ikke spredt for alle vinde, idet stort set alle blev solgt til borgere i Odense.

Efter omdannelsen til et aktieselskab blev fabrikken udvidet flere gange, hvilket medførte, at Brandts Klædefabrik i 1920 var Odenses største arbejdsplads med over 600 ansatte.

Morten Vilhelm Brandt havde naturligtvis også et privatliv, hvor der på et forholdsvis tidligt tidspunkt kom en kvinde ind i hans liv.

Det startede i forbindelse med fejringen af hans 18 års fødselsdag, da hans mor spurgte om, hvilke gæster han kunne tænke sig at have med. Blandt andre ønskede han at invitere en kvinde ved navn Tagea Røvsing. Hun var på det tidspunkt 26 år og datter af en kendt familie i København. Dette fødselsdagsmøde udviklede sig efterhånden til noget dybere, og de blev gift i 1880, hvor han var 26 år og hun 34.

De var glade for hinanden, men lykken kom i dette tilfælde til at vare kort, for allerede efter 8 måneders ægteskab døde Tagea – vistnok af rosen.

*Morten Vilhelm Brandt og hans hustru Tagea Røvsing.
Foto: Møltrup Arkiv.*

Dette tab var et så hårdt slag for Morten Vilhelm Brandt, at han ikke senere fik overskud til at gifte sig igen, selvom han på det tidspunkt stadig var en ung mand. Tabet af hustruen gjorde ham tilsyneladende rastløs, hvilket medførte, at han begyndte at rejse meget blandt andet til diverse kurbadesteder i det nordtyske. Desuden handlede han meget med værdipapirer eksempelvis sydafrikanske guldmineaktier. Da det korte ægteskabelige samliv ikke havde medført nogen børn, besluttede han sig for, at han hans formue ved hans død skulle komme broderens døtre til gode. Han forelagde sine tanker for broderen, men svaret fra denne blev nok ikke som forventet. De tidligere uoverensstemmelser brødrene imellem var tilsyneladende aldrig blevet bilagt, for efter sigende skulle Søren Chr. Brandt have hvæset: "Jeg skal nok selv tage vare på mine døtre".

Dette svar tog dog ikke modet fra Morten Vilhelm Brandt. Det fik ham blot til at tænke i nye og andre baner.

Johannes Munck 1867 – 1919.

Foto: Møltrup Arkiv.

Hans afdøde hustru havde været en nær veninde af Johannes Muncks mor, og efter hustruens død var Brandt blevet tæt knyttet til familien Munck.

Dette tætte bånd var uden tvivl årsagen til, at M. V. Brandt uden betingelser gav Johannes Munck 100.000 kroner, så han blev i stand til at købe Møltrup og realisere sin længe nærede drøm om at oprette et kristent hjem for hjem- og venneløse mænd.

Til minde om sin hustru oprettede Brandt "Tagea Brandts Rejselegat".

Legatet bliver uddelt hvert år omkring den 17. marts, og det går til "fremragende kvinder" indenfor kunst, teater og videnskab.

Den første, der modtog legatet, var maleren Anna Ancher i 1924. På det tidspunkt var beløbet 10.000 kr. I dag er det steget til 75.000 kr. I 1973 oplevede A/S Brandts Klædefabrik det mest udbytterige år i dens historie. Men kort efter satte

den globale oliekrise ind, og den betød sammen med en del andre faktorer, at det blev svært for den efterhånden aldrende og umoderne fabrik at opretholde en rentabel produktion.

Det medførte, at fabrikken lukkede helt ned i 1977.

Efter mange diskussioner og tanker blev de gamle bygninger indrettet til et kulturcenter, som blandt andet rummer Kunstmuseet Brandt, Tidens Samling m.m.

I forbindelse med donationen på de 100.000 kroner, hvilket var mange penge i 1912, kan man ikke beskyldte Morten Vilhelm Brandt for at ville prale med sin velstand eller høste en form for goodwill, idet giverens navn var ukendt for offentligheden frem til Møltrup Optagelseshjems 50 års jubilæum i 1962.

- Frivillig Svend Aage Madsen.

Behov for kompetent hjælp til montage og træproduktion?

Møltrup Optagelseshjem indgår i en mangfoldighed af arbejdsopgaver. På vore værksteder (savværk, montage og palle-/kasseproduktion) har vi stor erfaring inden for:

- specialforarbejdning af tømmer (azobé, kalmarbrædder, etc.)
- samling af smykkeæsker, beslag, filtre, etc.
- pakning af forskellige enheder
- fremstilling af diverse paller, kartoffel-, frugt- og blomsterkasser, etc.

Kontakt os venligst på 97 13 18 00.

